

In memoriam

†**Andrássyné Kövesi Magda**
(1910–1992)

A *Folia Uralica Debreceniensia* második kötetét 1991-ben az ő tiszteletére állították össze kollégái, tanítványai, tisztelői, s már búcsúznunk is kell a debreceni egyetem finnugor tanszékének volt tanárától, aki 1992. július 3-án 82 éves korában elhunyt.

A budapesti egyetemen 1935-ben kapott tanári diplomát, de családi körülményei, majd a háború megakadályozták abban, hogy szépen induló tudományos munkásságát (doktori disszertáció 1933-ban, tanulmány a Virittájában 1934-ben) tovább folytathassa. Csak mintegy húsz év múlva, 1952-ben teremődtek meg a feltételei a nyugodtabb munkavégzésnek. Nyugdíjazásáig – addig is mintegy húsz év telt el – több mint ötven munkája jelent meg, köztük kandidátusi értekezése: *A permi nyelvek ősi képzői* (Akadémiai Kiadó. Bp., 1965). Munkásságában fontos szerepe volt a finnugor alakotani kérdéseknek (szóképzés, névszóragozás, igeragozás). Sokat foglalkozott a permi-előmagyar érintkezésekkel. Jelentősek a magyar nyelvjárási, nyelvjárástörténeti és nyelvtörténeti tanulmányai is. Kitűnő tanár volt, akire kollégái, tanítványai mindig emlékezni fognak.

Életéről, munkásságáról az alábbi helyeken olvashatunk:

Finnugor életrajzi lexikon (Szerkesztette Domokos Péter). Tankönyvkiadó. Bp., 1990.

Jakab László–Keresztes László: Finnugor nyelvészet a debreceni egyetemen. A debreceni KLTE Magyar Nyelvtudományi Intézetének kiadványai. 51. szám. Debrecen, 1979.

Jakab László–Keresztes László: A debreceni magyar és finnugor nyelvtudományi tanszék története (1914–1990). Uo. 55. szám. Debrecen, 1990.

Kálmán Béla: Andrássyné Kövesi Magda 70 éves. NyK 82 (1980): 357.

Keresztes László: Andrássyné Kövesi Magda 70 éves. MNyj. 23 (1980): 3–9.

Кельмаков, В. К.: Венгерские учение об удмуртском языке. Венгерские учение и пермская филология. Устинов [Ижевск] 1987. 143–177 (158–160).

Kiss Antal: Andrássyné Kövesi Magda 80 éves. FUD 2 (1991): 5–11; Andrássyné Kövesi Magda tudományos munkássága. Uo. 11–14.

Kiss Antal: Andrássyné Kövesi Magda (1910–1992) MNyj. 31 (1993): 185–6.

*

„*Tuled ualnum de num ualalla!*” – híres sorai az Ómagyar Mária-siralomnak. Sorok, amelyekkel Magdi néni is foglalkozott. Hiába fordulunk azonban most már feléje, hogy mit jelent a *valállal* szó, nem jön válasz, és fájón érezzük a *valnum* szó jelentését. Hiába fordulunk most már feléje, csak utolsó, néma üzenetét látjuk, szemünkkel, ahogy ez a Halotti Beszédben is írva van: *ysa pur es chomuv uogmuc*. Bizony, por és hamu vagyunk. Csak por és hamu? Nem.

Csak a test az, amely porrá válik.

A lélek él tovább, örökre, Magdi néni hite szerint is.

És él tovább a tudós: világos, szépen megírt tanulmányait ismerős és ismeretlen egyaránt újra és újra fellapozhatja. És ekkor megelevenednek a szavak, amelyeket ő írt le, megelevenednek a mondatok, ahogy azt ő fogalmazta meg, megelevenednek a gondolatok, az ő gondolatai.

És él tovább az ember: emlékeinkben, bennünk, akik személyesen ismertük őt, és csak velünk együtt fog majd végképp kihunyni. Él bennünk Magdi néni, az ember, sokféle formában: feleségként, anyaként, bennem főleg tanárként, nyelvjárásgyűjtéseken tapasztalt vezetőként, mindig segíteni kész kollégaként.

Csak a test az, amely porrá vált. Csak a testtől búcsúzom most a magyar és a finnugor nyelvtudományi tanszékek munkatársainak nevében, volt kollégái és tanítványai nevében, a debreceni Magyar – Finn Baráti Kör tagjainak nevében.

Csak a könnyűvé vált test az, amely most megpihen. Requiescat in pace.

Kiss Antal